02/04/2024

Ο Αρχιγραμματέας Ιεράς Συνόδου, Αρχιμανδρίτης Ιωάννης Καραμούζης, ομιλητής στον Γ' Κατανυκτικό Εσπερινό στο Αίγιο

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καλαβρύτων και Αιγιαλείας

Ο Κατανυκτικός Εσπερινός της Β΄ Κυριακής των Νηστειών πραγματοποιήθηκε στον Ιερό Ναό Κωνσταντίνου και Ελένης και Θεοπρομήτορος Άννης της πόλεως του Αιγίου, χοροστατούντος του Μητροπολίτου Καλαβρύτων και Αιγιαλείας κ. Ιερωνύμου, και με την παρουσία πλήθους κληρικών και πιστών.

Τον θείο λόγο κήρυξε ο Πανοσιολογιώτατος **Αρχιμανδρίτης π. Ιωάννης Καραμούζης**, Αρχιγραμματεύς της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, ο

οποίος πραγματεύθηκε το θέμα: ***«Η βίωση της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής με οδηγό τον Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά».***

Ο Σεβασμιώτατος, πριν παρουσιάσει τον εκλεκτό προσκεκλημένο, υπογράμμισε μεταξύ άλλων ότι:

«Μας αξίωσε ο Θεός να φτάσουμε στη Β΄ Κυριακή των Νηστειών και ο καθένας ανάλογα με τη δυνατότητά του να διανύει το στάδιο της Αγίας και Μεγάλης Τεσσαρακοστής με διάθεση πνευματική και με διάθεση προσευχητική, με σκοπό να ειρηνεύσουμε με τον εαυτό μας. Και όταν ένας άνθρωπος ειρηνεύει με τον εαυτό του, τότε ειρηνεύει με τους συνανθρώπους του, αλλά και με τον Θεό. Ετοιμαζόμαστε να υποδεχτούμε τον Χριστό μέσα στην καρδιά μας με σκοπό να Τον ακολουθήσουμε στο Πάθος, στο μαρτύριό Του πάνω στον Σταυρό και να συναναστηθούμε μαζί Του.

Η Αγία και Μεγάλη Τεσσαρακοστή είναι ο οδοδείκτης που μας καθοδηγεί στη θέωση, δηλαδή στην ένωσή μας με τον Θεό. Για να το πετύχουμε αυτό όμως θα πρέπει να ασκηθούμε πνευματικά, να μετανοήσουμε για τις αμαρτίες μας, να κλαύσουμε γι' αυτές, να γονατίσουμε προσευχητικά και να ζητήσουμε το έλεος του Θεού να ζητήσουμε συγχώρηση, αλλά και να συγχωρήσουμε τον συνάνθρωπό μας, να σταματήσουμε την κατάκριση και να παρακαλέσουμε τον Θεό να μας δώσει τη δύναμη να εισχωρήσουμε στον εαυτό μας για να δούμε τις δικές μας αμαρτίες και τα πάθη.

Σήμερα η Εκκλησία μας εόρτασε τον μεγάλο Πατέρα και πρόμαχο της Ορθοδοξίας, τον Άγιο Γρηγόριο τον Παλαμά, ο οποίος βίωσε προσωπικά και μας δίδαξε την εσωτερική νήψη και πνευματική άσκηση με σκοπό τη θέωση, τη θέα του ακτίστου φωτός, την ένωσή μας με τον Θεό».

Στη συνέχεια ο Σεβασμιώτατος καλωσόρισε με θερμά λόγια τον εκλεκτό ομιλητή, με τον οποίο για πολλά χρόνια συνυπηρέτησαν σε διάφορες θέσεις ευθύνης στις Υπηρεσίες της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος. Στο πρόσωπό του ευχαρίστησε τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ.κ. Ιερώνυμο, αλλά και τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Χαλκίδος κ. Χρυσόστομο, που έδωσαν την ευλογία της παρουσίας του ομιλητή στην Ιερά Μητρόπολή μας.

Ο Αρχιγραμματεύς, αφού ευχαρίστησε δεόντως τον Σεβασμιώτατο για την τιμητική πρόσκλησή του, ανέπτυξε το θέμα της ομιλίας του:

«Σύμφωνα με το Μεγάλο Προκείμενο του Εσπερινού, ο καθένας από εμάς, απευθυνόμενος στον Θεό, υπενθυμίζει στον εαυτό του ότι είναι πρώτα απ' όλα παιδί Του, παιδί που μπορεί να είναι άτακτο, παιδί που μπορεί να είναι παρήκουο, παιδί που μπορεί να μην γεμίζει με χαρά πάντοτε τον Πατέρα του, όμως παρ' όλα αυτά παραμένει παιδί Του.

Και επειδή αυτή η σχέση είναι ό,τι το ιερώτερο δύναται κάποιος να έχει, γι' αυτό παρακαλέσαμε μεταξύ άλλων να μην αποκάμει ο Πατέρας στην υπομονή Του, να μην αποστρέψει το Πρόσωπό Του από εμάς, αλλά να μας έχει πάντοτε στον νου Του, διότι το γεγονός ότι δεν μπορούμε πάντοτε να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες του Πατρός μας, μας δημιουργεί θλίψη.

Αυτή την προσπάθεια, το να μπορέσουμε κάποτε να πούμε ότι το θέλημα του Πατρός μας γίνεται και δικό μας θέλημα, αγωνιζόμαστε να επιτύχουμε αυτές τις ευλογημένες ημέρες. Και επειδή έχουμε ανάγκη από πρότυπα, από ανθρώπους που διένυσαν αυτόν τον δρόμο για να μπορέσουν να μας πουν πώς και εμείς δυνάμεθα να τα καταφέρουμε, γι' αυτό η Αγία μας Εκκλησία συνδυάζει αυτή την Ακολουθία με το πρόσωπο του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, ο οποίος βίωσε τα του Χριστού, έπαθε τα του Χριστού και στη συνέχεια αυτές τις πνευματικές του εμπειρίες θέλησε να τις μοιραστεί με όλους μας, γιατί γνώριζε ότι αυτός είναι ο ασφαλής δρόμος για να μπορεί ο άνθρωπος να γίνει κατά χάριν Θεός.

Ο άνθρωπος πλασμένος "κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν Θεού" είχε όλα εκείνα τα χαρίσματα, ώστε να γίνει ο ένας και μοναδικός μύστης και προσκυνητής της Αγίας Τριάδος μέσα σε ολόκληρο τον κόσμο. Ο Θεός μέσα σ' αυτό το μικρότατο πλάσμα που λέγεται άνθρωπος συνδύασε τον πνευματικό και τον υλικό κόσμο για να μπορεί με το πνεύμα να επικοινωνεί με τη θεία πραγματικότητα, ενώ με το σώμα να μπορεί να επικοινωνεί με ολόκληρη την υλική δημιουργία. Το κύριο χαρακτηριστικό του κατ' εικόνα ήταν το αυτεξούσιο, δηλαδή η δυνατότητα να επιλέγει κάθε φορά αυτό που τον συμφέρει, αυτό που θα τον προαγάγει ως άνθρωπο. Προαγωγή σημαίνει το να μπορεί ο άνθρωπος να δικαιώνει την προσδοκία του Θεού για εκείνον, το θέλημά του να ταυτίζεται με το θέλημα του Θεού.

Η πτώση του όμως οδήγησε στην αμαύρωση του κατ' εικόνα, οπότε ξεκίνησε η περιπέτειά του, η οποία εμφανίζεται διαχρονικά σε κάθε άνθρωπο μέσα από τις ασθένειες ή αλλιώς τα πάθη. Αυτά τα πάθη τα απαριθμεί ο Άγιος Γρηγόριος ώστε στη συνέχεια να μπορούμε να αντιληφθούμε τη μέθοδο της θεραπείας τους. Αυτά τα πάθη ήταν η φιλαυτία, το να τοποθετεί ο άνθρωπος τον εαυτό του ως το κέντρο του κόσμου. Άλλο πάθος, συνέπεια της πτώσεως, ήταν η φιληδονία, ο αγώνας του ανθρώπου να βρει λίγη ικανοποίηση, να βρει λίγη ευχαρίστηση, είτε αυτό μπορεί να είναι τα χρήματα, είτε η δόξα, είτε η σωματική του ικανοποίηση.

Όμως όσο περισσότερο κυνηγάει την ικανοποίησή του, τόσο η κατάληξη είναι η οδύνη, το εσωτερικό κενό, το οποίο του δημιουργεί ακόμη μεγαλύτερη την αίσθηση της απομάκρυνσής του από τον Θεό.

Εδώ σημαντικό ρόλο παίζει ο νους του ανθρώπου, που είναι μία από τις σπουδαιότερες δυνάμεις της ψυχής του, διότι παίζει τον ρόλο του φύλακα. Είναι εκείνος που ορίζει τα είδη των σκέψεων, των εντυπώσεων που έρχονται μέσα στην ανθρώπινη ψυχή και είναι εκείνος που άλλες επιτρέπει και άλλες όχι. Όταν ο νους διαχέεται στο περιβάλλον σε οτιδήποτε άλλο εκτός από τον Θεό, τότε προσπαθεί μέσα από τις αισθήσεις του σώματος να βρει ικανοποίηση, με αποτέλεσμα ο έσω άνθρωπος να ασθενεί και να υποφέρει.

Κατά τον Άγιο Γρηγόριο η θεραπεία είναι το να εισέλθει ο νους του ανθρώπου μέσα στην καρδιά του. Καρδιά είναι ο πνευματικός χώρος στον οποίο ο άνθρωπος έχει τη δυνατότητα να επικοινωνεί με το θείο, να επικοινωνεί με τον Θεό. Και όταν εισέλθει ο νους στην καρδιά αντικρύζει ένα ειδεχθές προσωπείο, βλέπει κάτι που είναι ψεύτικο και επώδυνο. Και είναι η ώρα που ο νους διεγείρει τον άνθρωπο στο κατά Θεόν πένθος, το οποίο δεν έχει σχέση με το κοσμικό πένθος, που οδηγεί τον άνθρωπο στην οδύνη στη θλίψη και την απελπισία στην απόγνωση και την απογοήτευση.

Με το κατά Θεόν πένθος ο άνθρωπος αντιλαμβάνεται την κατάστασή του, το κατάντημά του, την αμαρτωλότητά του και τότε, χωρίς άλλες δικαιολογίες και χρονοτριβή, ομολογεί την κατάντια του, βοώντας με όλη τη δύναμη της ψυχής του στον Θεό "ελεήμον, ελέησόν με τον παραπεσόντα". Αναζητεί τον Θεό, αναζητεί το έλεος του Θεού. Στην αρχή τούτο φαίνεται επώδυνο. Ωστόσο αισθάνεται την ανάγκη να αναζητήσει τον Θεό και μέσα από την αναζήτηση του Θεού να εύρει την πολυπόθητη χαρά της ζωής. Ενώ το κατά Θεόν πένθος προκαλεί στην αρχή στον άνθρωπο δάκρυα και δυσθυμία και του δημιουργεί ένα αρνητικό περιβάλλον, λίγο, λίγο, όσο βιώνει την προσέγγισή του προς τον Θεό αρχίζει να αισθάνεται τη θεραπεία του. Και τελικά φθάνει στο σημείο να είναι ο πλέον χαρούμενος, να τα βρει με τον εαυτό του γιατί πολύ απλά έχει προσεγγίσει τον ίδιο τον Θεό και γίνεται ο άνθρωπος εκείνος που αποτελεί το παράδειγμα των υπολοίπων, καθώς καθίσταται πνευματικός τροφός των υπολοίπων. Εκπέμπει το πνευματικό φως διότι άλλαξε τη ζωή του.

Μετά το πέρας της ομιλίας, ο Σεβασμιώτατος ευχαρίστησε τον ομιλητή για την εποικοδομητική ομιλία του και του ευχήθηκε ο Θεός να τον ενισχύει στο πολυεύθυνο έργο του.